HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שית שנין יתירתא. שבע לפני ג"ל בשנה שנכתב בו ומלג בו שם שניס יומר ממניינם כגון שהיו עומדים בשנת חמש מאות למלכות יון וכו היה כתוב בשנת חמש מאות ושם שניס לוה פלוני מפלוני ופתס היה כתוב ולא היה כתוב בו שוס מלכות: **מאוחר הוא.** מלוה עשה עמו טובה ומחל לו שעבוד קרקעות של שם שניס וכל מי שיקנה קרקעו בתוך שם שניס אינו מפסיד שהרי זמן מכירה קודם לזמן טריפת השטר: **ועד דמטי זמניה לא טריף.** אינו יכול לטרוף לקוחות שלא מותן שיקחו ממנו משם ואילך: **ספרא דוקנא כתביה.** מדקדק בחשבונות הוא ואינו הולך אחריהן שאין אנו מתחילין למנות לתחלת מלכות יון אלא למאי שם שניס שמלכו בעילם והוא מונה לתחלת מלכותן ושיעבודו מיום כתיבתו הוא והיוסס והלאה יטרוף ואין כאן מחילה לפי שחמש מאות שלנו הן חמש מאות ושם לתחלתן: **ממאי.** דהאי דמניין לשטרי ג"פ שניס קודס מורכן דעתין למלכי יון דמימות להכך אית שני יתירתא היינו האי לתחלתן למימני מתחלת מלכותן דניחא לך למימר הכי ולא ניחא לך למימר מאוחר הוא לפי שאין דרך למחול שעבודו שמא ימכור זה כל נכסיו בתוך זמן המיחור ויפסיד את חובו: **דלמא.** דין אין הא ספרא האי דמניין ג"פ שניס קודס מורכן לאו דעתין למלכות יון אלא ליציאת מלכי ישראל מעבדות לגאולה: **ושניה לחלפא קמא.** דמיציאת מלכי ישראל ומתחלין למימני מתחילת חלפא בשרא והיא שנה ראשונה ליון שפשטה מלכותן בכל העולם דמיציאת מלכי ישראל ועד מורכן חלף וג"פ שניס ת"פ שניס עד בנין בית לשמן ות"י דבניינו הרי תת"ל ושבעים דגלות בבל ות"כ דבית שני הרי חלף וג"פ שניס ומלכות יון נמי פשטה בכל העולם ג' מאות ושמונים שניס קודס מורכן שהוא תחלת חלף שניס[ב] וכיון דדעתין ליציאת מלכי ישראל ליכא למתלי הכי בית שני אלא בתחילת השעבוד ושטר מאוחר הוא: **אין מונין אלא למלכי יוניס.** וכיון דלמלכות יון מנינן ומיכא למיתלי להכך בית שני בספרא דוקנא תלינן ביה ולא תלינן ליה בתחילת השעבוד שאין כל אדם עושה כן: **דיקא.** דלמלכות יון מנינן: **לשטרוס.** דכל לימת דקאי מלכא מכי מטי שילבי אדר סלקא ליה שתא ובניסן ריס שתא תנינא למיכתב בשטרי: **ואלן דשתא מפשרי מנינן.** כל תשרי מתחילים שתא. מלמא דאי מנינא דידן למלכי האומות הוא ואין לך מלכות בשומות מתחלת שלא מאות ושמונים שנה קודס [ב] אלא מלכות יון דאי סלקא דעתך דאהאי דמנינן לשלא מאות ושמונים שנה קודס מורכן דעתין ליציאת מלכי ישראל מעבדות מנינן נעו למימני ולאחוטי שתא דקיי"ל בשמעתא קמייתא בשתא

שית שנין יתירתא סבור רבנן קמיה דרב למימר האי שטר מאוחר הוא ניעכביה עד דמטיא זמניה ולא טריף אמר רב נחמן האי ספרא דוקנא כתביה והנך שית שנין דמלכו בעילם דאנן לא חשבינן להו הוא קחשיב [ב]ליה ובזמניה כתביה דתניא ר' יוסי אומר שש שנים מלכו בעילם ואח"כ פשטה מלכותן בכל העולם כולו: מתקיף לה רב אחא בר יעקב ממאי דלמלכות יונים מנינן דלמא ליציאת מצרים מנינן ושבקיה לאלפא קמא ונקטיה אלפא בתרא והאי מאוחר הוא אמר רב נחמן בגולה אין מונין אלא למלכי יונים בלבד הוא סבר דחויי קא מדחי ליה נפק דק ואשכח דתניא בגולה אין מונין אלא למלכי יונים בלבד אמר רבינא מתניתין נמי דיקא דתנן [ג]באחד בניסן ר"ה למלכים ולרגלים ואמרינן למלכים למאי הלכתא אמר רב חסדא לשטרות ותנן באחד בתשרי ר"ה לשנים ולשמיטין [ג]ואמרינן לשנים למאי הלכתא ואמר [ד]רב חסדא לשטרות קשיא שטרות אהדדי ומשנינן כאן למלכי ישראל כאן למלכי עובדי כוכבים למלכי עובדי כוכבים מתשרי מנינן למלכי ישראל מניסן מנינן ואנן השתא מתשרי מנינן ואי ס"ד ליציאת מצרים מנינן מניסן בעינן למימני אלא לאו ש"מ למלכי יונים מנינן ש"מ: ויום גינוסיא של מלכיהם וכו': מאי ויום גינוסיא של מלכיהם אמר רב יהודה [א]יום שמעמידין בו עובדי כוכבים את מלכם והתניא יום גינוסיא ויום שמעמידין בו את מלכם לא קשיא הא דידיה הא דבריה [ה]ומי מוקמי מלכא בר מלכא והתני רב יוסף [ו]הנה קטן נתתיך בגוים שאין מושיבין מלך בן מלך בזוי אתה מאד שאין להן לא כתב ולא לשון אלא מאי יום גינוסיא יום הלידה והתניא יום גינוסיא ויום הלידה לא קשיא הא דידיה הא דבריה והתניא יום גינוסיא שלו יום גינוסיא של בנו ויום הלידה שלו ויום הלידה של בנו אלא מאי יום גינוסיא יום שמעמידין בו מלכם ולא קשיא הא דידיה הא דבריה ואי קשיא לך דלא מוקמי מלכא בר מלכא ע"י שאלה מוקמי כגון אסוירום בר אנטונינוס דמלך א"ל אנטונינוס לרבי בעינא דימלוך אסוירום ברי תחותי ותתעביד טבריא קלניא ואי אימא להו חדא עבדי תרי לא עבדי אייתי גברא ארכביה אחבריה ויהב ליה יונה לעילאי [בידיה] וא"ל לתתאה אימר לעילא דלמפרח מן ידיה יונה אמר שמע מינה הכי קאמר לי את בעי מיניהו דאסוירום ברי ימלוך תחותי ואימא ליה לאסוירום דתעביד טבריא קלניא א"ל מצערין לי חשובי [רומאי] מעייל ליה לגינא כל יומא עקר ליה פוגלא ממשרא קמיה אמר ש"מ הכי קאמר לי את קטול חד חד מיניהו ולא תתגרה בהו בכולהו ולימא

ספרא דוקנא כתביה. מכאן יש להכשיר שטר שלנו שכתוב בו הסופר לבריאת עולם ולפילו לגבי המלכים והמחות רק שכתב בכך וכך לפרט שהרי בימיהם היו כותבין למלכות יונים והסופר לגבי דמי הוה כתיב בשטר בהדיא למלכות יונים מאי הוה קאמר למימני למניינא דמריא וכו' ואפ"ה לא ממריגן ליליאת מלריס וכו' ועד דמטי זמניה כתביה ועד דמטי זמניה לא טריף כיון שבגולה אין מונין אלא למלכות יון אף כאן לא לגבי לבריאת עולם אלא למלכות יון בלבד ואנו מניחין אלו ר' שנים ומחשבין משנת ג' תמ"ט והשטר כשר הוא: אמר רב נחמן בגולה אין מונין אלא למלכי יון בלבד ותניא [כוותיה] דרב נחמן. אמר רבינא מתני' נמי דייקא דקתני באחד בניסן ראש השנה למלכים ותנינן נמי באחד בתשרי ראש השנה למלכים ואסיק' אלא לאו ש"מ למלכות יון ש"מ: **פ"ם** [יום] גינוסיא של מלכיהם פי' גנוסיא בלשון יון יום הלידה [ב] ואוקימ' אלא מאי יום גנוסיא יום שמעמידין בו את מלכם ואף על פי דלא מוקמי מלך בן מלך מיהו על ידי שאלה מוקמי כגון אנטונינוס דשאלינהו למנויי אסוירוס בריה דמלכא וקיבלו מיניה. קלוניא שלא תתן מס

ב) נראה דל"ל שהרי לו לכתוב פחות שם שניס ממה שכתב.
ג) עיין בעירוך ערך גגם.

לה א מיי' פ"ע מהל' עבודת כוכבים הל' ה טוש"ע י"ד סימן קמח סעיף ו:

רבינו חננאל

ההוא שטרא דהוה כתיב ביה שית שנין יתירא וכו' פי' יצא שטר לפני רב נחמן שעדיין לא הגיע לחשבון הסופר למלכות יון ב) שנהיה לו שנכתב ד' שנים או ה' ואמר רב נחמן כי זה הסופר שכתב שטר זה דייקנא הוא שמלכות יון משנת ג' אלפים ותמ"ג לבריאת עולם ומוסיף [שית] שנים שמלכו בעילם ואנו מניחין אלו ר' שנים ומחשבין משנת ג' תמ"ט והשטר כשר הוא: אמר רב נחמן בגולה אין מונין אלא למלכי יון בלבד ותניא [כוותיה] דרב נחמן. אמר רבינא מתני' נמי דייקא דקתני באחד בניסן ראש השנה למלכים ותנינן נמי באחד בתשרי ראש השנה למלכים ואסיק' אלא לאו ש"מ למלכות יון ש"מ: **פ"ם** [יום] גינוסיא של מלכיהם פי' גנוסיא בלשון יון יום הלידה ג) ואוקימ' אלא מאי יום גנוסיא יום שמעמידין בו את מלכם ואף על פי דלא מוקמי מלך בן מלך מיהו על ידי שאלה מוקמי כגון אנטונינוס דשאלינהו למנויי אסוירוס בריה דמלכא וקיבלו מיניה. קלוניא שלא תתן מס

ב) נראה דל"ל שהרי לו לכתוב פחות שם שניס ממה שכתב.
ג) עיין בעירוך ערך גגם.

תורה אור השלם

1. הִנֵּה קָטָן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד:
עובדיה א ב

גליון הש"ס

גמ' רבא ומי מוקמי מלכא בר מלכא. עיין סמג לתון מות קטן:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ומתן וכו' קודס חורבן בלא מלכות יון:

מוסף רש"י

ר"ה למלכים. רגלים היו למנות זמן שטרותיהס לשנות המלך משנה שעמד כה המלך, כדתנן בסמ' גיטין (פ.) משום שלוס מלכות, וקבעו חכמים אחד בניסן לתחלת שנתו, ואפילו עמד בשבט או באדר כלתה שנתו מהסגיע ניסן ויתחילו למנות לו שנה שניה (ר"ה ב.). למאי הלכתא. כלומר למה הוקבע יום מיוחד לשנין המלכים, תימה שעל כל מלך ומלך מתחיל שנתו מיום שעמד בו (שם). לשטרות. להכתיב ליה שטר חוב מוקדם למלוה ולאחר מלוחר (שם). ולשמיטין. משנכנס תשרי אסור למרוש ולזרוע מן המוליה (שם).